

Jak bez stresu rozpocząć naukę w klasie czwartej szkoły podstawowej?

Cały cykl nauczania to przekraczanie kolejnych progów = granic wyznaczających poszczególne etapy kształcenia. Często są one dodatkowo podkreślone np. sprawdzianem po klasie szóstej czy egzaminem gimnazjalnym.

Jednak bardzo ważnym progiem szkolnym, zarówno dla dzieci jak rodziców ich rodziców, jest przejście z klasy trzeciej do klasy czwartej szkoły podstawowej.

Dzieci poddane są wtedy presji nowych bardzo istotnych sytuacji, które wiążą się z zasadniczymi różnicami w metodyce nauczania i organizacji pracy w klasach I – III, a w klasach IV – VI.

Jedną z najważniejszych jest stosowanie w nauczaniu zintegrowanym oceny opisowej, która może usypiać czujność rodziców. Rodzice nie muszą znać standardów osiągnięć na danym etapie kształcenia i dlatego mogą zupełnie inaczej odnosić się do treści oceny niż piszący ją nauczyciel. Ponieważ w interesie dzieci i szkoły jest organizacyjno-metodyczne zbliżenie pierwszych dwóch etapów kształcenia, a nie potęgowanie różnic, w naszej placówce od pierwszej klasy wprowadzone są równoległe do opisowej oceny cyfrowe.

Są jednak trudności, przez które każdy czwartoklasista musi po prostu przejść, oto kilka przykładów:

1. Podział na przedmioty. Nauczyciele są zobligowani do realizacji podstawy programowej programów nauczania swojego przedmiotu.
2. Każdy przedmiot prowadzony jest przez innego nauczyciela, mającego inne wymagania, metody pracy i system oceniania. Uczniowie tracą ścisłą więź emocjonalną z jednym nauczycielem = wychowawcą, co negatywnie wpływa na ich poczucie bezpieczeństwa.
3. Zmiana wychowawcy. Trzeba czasu, by dziecko nawiązało dobry kontakt z nowym opiekunem, który przecież nie ma z klasą takiej ilości godzin lekcyjnych jak poprzedni.
4. Każdy nauczyciel, szczególnie ten uczący nowych dla dziecka przedmiotów, musi mieć czas na rozpoznanie indywidualnych możliwości ucznia, poziomu i rozwoju jego uzdolnień.
5. Wprowadzenie systemu lekcyjnego. Każda lekcja kończy się po upływie 45 minut, nie zawsze można dokończyć notatkę i trzeba dostosować tempo pracy do pozostałych uczniów. Trzeba również przechodzić do innej sali lekcyjnej.
6. Oprócz ocen z przedmiotów wprowadzona jest też ocena z zachowania.

Na wymienione powyżej elementy procesu kształcenia uczeń i nauczyciel nie mają wpływu. Takie są po prostu wymogi stawiane przez reformę edukacji. Jednak ogromne znaczenie ma postawa zespołu pedagogicznego i rodziców, aby te trudności nieco złagodzić. Należy w tym procesie uwzględnić czynniki istotnie wpływające na efekty, jakie uzyskuje uczeń w procesie kształcenia: osobowość dziecka i jego cechy rozwojowe, metody dydaktyczne stosowane przez nauczycieli oraz organizację pracy w klasie i domu rodzinnym.

Po to, by dziecko bez lęku i oporów rozpoczęło drugi etap kształcenia musi w wieku 10-ciu lat być biegłe w wielu czynnościach takich jak: utrzymywanie porządku w piórniku, plecaku, własnym otoczeniu, powinno szanować swoją i cudzą własność, nade wszystko uczyć się samodzielności, samokontroli, samooceny i odpowiedzialności za realizację podjętych zadań.

Kształtowanie tych cech u dziecka leży przede wszystkim w gestii rodziców.

W gestii szkoły jest za to dążenie do możliwie równomiernego obciążenia nauką (tygodniowy plan lekcji), bardzo dokładne zaznajomienie uczniów z wymogami programowymi i kryteriami oceniania oraz zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa i prawidłowej akceptacji nowych warunków.

Odrębnym problemem są w klasie czwartej prace domowe, zadawane przez wszystkich nauczycieli. Do tej pory nauczyciel kształcenia zintegrowanego sam kontrolował ilość zadawanych prac, na początku klasy czwartej dzieci wydają się być przerażone czekającym je zadaniem.

Od którego przedmiotu zaczynać odrabianie prac domowych?
Wybór uzależniony jest od uzdolnień i zainteresowań dziecka oraz od jego właściwości psychicznych.

Dziecko pracujące szybko i energicznie, ale łatwo męczące się – od przedmiotu najtrudniejszego, dla niego na koniec niech zostanie łatwe.

Dziecko, które ma trudności z zabraniem się do pracy powinno zaczynać od przedmiotu, który lubi lub od zadania łatwego, po to aby nie zniechęciło się od razu do lekcji.

Rodzice przerażeni ilością przedmiotów usiłują w klasie czwartej wykonywać za dzieci zadane prace. Nieśluszenie! Nauczyciele, pomimo iż uczą odrębnych przedmiotów, zwracają przecież uwagę na to by nadmiernie nie obciążać ucznia. Prace domowe, zarówno pod względem jakości jak i ilości, są przemyślane, gdyż ich nadmiar na początku nowego etapu edukacyjnego może przynieść niezamierzone negatywne efekty, np. zniechęcenie ucznia do nauki, brak motywacji do dalszej pracy itp.

Pomagając dziecku w odrabianiu prac domowych, nie należy go wyręczać, ale wdrażać do samodzielnej pracy.

W procesie uczenia się ważną rolę odgrywa samokontrola – uczeń sam powinien odkryć i poprawić swoje błędy. Oczywiście rodzice muszą systematycznie kontrolować jego postępy w nauce i oferować pomoc, ale nie podsuwać gotowych rozwiązań wszystkich problemów.

Dziecko musi przyzwyczać się do podejmowania wysiłku, do pokonywania trudności, dopiero wtedy uwierzy we własne możliwości, rozwinię uzdolnienia i nauczy odpowiedzialności.

Rodzic powinien pamiętać, że nauczyciel jest jego sprzymierzeńcem w trudnym procesie wychowania. Dlatego tak ważny jest stały kontakt rodzica ze szkołą, współpraca z nauczycielami i wychowawcą, bez względu na to czy dzieci ponoszą porażki czy też osiągają sukcesy.

Opracowała mgr Małgorzata Pietruszka

Bibliografia

M. Jankowska: Co robić, aby moje dziecko nie miało trudności w szkole? *Życie Szkoły* nr 4/1999

W. Pomykało: *Vademecum dla rodziców dzieci od lat 6 do 10* Warszawa 1987

www.archiwum.literka.pl – artykuły:

Sukces szkolny

Jak wspierać ucznia rozpoczynającego II etap edukacji

zamieszczone w Internetowym Magazynie Publikacji